

SCI-CONF.COM.UA

EUROPEAN SCIENTIFIC CONGRESS

**PROCEEDINGS OF VIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
SEPTEMBER 4-6, 2023**

**MADRID
2023**

EUROPEAN SCIENTIFIC CONGRESS

Proceedings of VIII International Scientific and Practical Conference

Madrid, Spain

4-6 September 2023

Madrid, Spain

2023

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

21. *Rahimova Gariba Vahid gizi* 127
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛЬНОСТІ
22. *Міхалець І. В.* 132
ФАНДРАЙЗИНГ ПРОЄКТІВ У ПІДГОТОВЦІ ПСИХОЛОГІВ
23. *Пріснякова Л. М., Волков А. О.* 135
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ КРИЗИ СЕРЕДНЬОГО ВІКУ
УКРАЇНСЬКИМИ ЖІНКАМИ
24. *Пріснякова Л. М., Колісниченко Р.* 141
ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДО СЕКСУАЛЬНИХ
ВІДНОСИН У СУЧАСНОЇ МОЛОДІ
25. *Пріснякова Л. М., Красношлик І.* 145
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ
СУЧАСНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
26. *Пріснякова Л. М., Францен О.* 149
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БЕЗРОБІТТЯ В
СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ
27. *Рудик В. С.* 156
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ
ТОЛЕРАНТНОСТІ СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ ЛОКУСОМ
КОНТРОЛЮ
28. *Яворська А. В.* 163
ВИДИ ОСОБИСТІСНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ МАЙБУТНІХ
ГЕШТАЛЬТ-ОРІЄНТОВАНИХ ПСИХОТЕРАПЕВТІВ

JOURNALISM

29. *Дмитренко Н. В., Коломієць Д. А.* 166
ПОТРЕБА У РАДІОМОВЛЕННІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

HISTORICAL SCIENCES

30. *Малініна А.* 169
ЕКСПОЗИЦІЙНА ТА ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ В
ЕКСПОЗИЦІЇ «СЕРЕДНЯ НАДДНІПРЯНЩИНА»
НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ НАРОДНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА
ПОБУТУ УКРАЇНИ ОСТАННІХ РОКІВ

PHILOLOGICAL SCIENCES

31. *Зелінська М. З.* 177
РЕАЛІЗАЦІЯ ІМЕННИХ ГРАМАТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ У
ПОЛЬСЬКОМУ МОВЛЕННІ МОЛОДІ ЛЬВІВЩИНИ НА ТЛІ
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ МОВНИХ КОНТАКТІВ
32. *Русанов О. Д.* 184
СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ДЖЕРЕЛ КІНЕТИЧНИХ
КОМПЛЕКСІВ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БЕЗРОБІТТЯ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Пріснякова Л. М.

доктор психології, професор
Завідувачка кафедри психології ДГУ

Францен Олена

магістрант
кафедра психології ДГУ Україна

Вступ./Introduction. Безробіття - це складне соціально-економічне явище, при якому частина економічно активного населення не має роботи й заробітку.

Питання психологічних детермінант безробіття і неекономічних способів реінтеграції безробітних громадян в трудову діяльність визначають напрям досліджень проблеми безробіття, яке залишається в українській науці мало розробленою через історичну «молодість» даного соціального явища в нашій країні.

Щодо України, то дослідження почали проводитися в кінці 90-тих років такими вченими, як: М. Г. Гільдінгерш, Л. Л. Гармашев, М. А. Гуревич, Т. Ю. Раділовська. Роботи З. Т. Голенкової, Е. Д. Ігітханян, Я. М. Ельчанінова та інших відкрили нам особливості безробіття 21-ого століття.

Актуальність проблеми обумовлена відсутністю єдиної думки в дослідницькому полі щодо методологічних підходів, специфіки впливу соціо-демографічних умов і тривалості термінів відсутності роботи, а також щодо культурологічних і психологічних детермінант. Тому аналіз сучасного стану досліджень приводить до переконання про необхідність розробки проблеми зв'язаності безробіття і психічного здоров'я на українській вибірці.

Ціль роботи./Aim. – дослідити психологічні особливості та соціальні установки осіб, що втратили роботу.

Матеріали та методи./Materials and methods. Нашою метою було визначення рівня успішного/неуспішного взаємодії з навколишнім світом

людей при використанні методики А. Фурмана, що має різний соціальний статус і що належать до різних стратам запропонованої моделі суспільства, а також вивчення динаміки процесу руху по соціальних стратах. У методиці використовується і описується дев'ятибальна шкала особової адаптованості у взаємодії і взаємодоповненні таких істотних характеристик внутрішнього пристосування як відношення, оцінка, внутрішнє ухвалення, психічний образ, психологічна ситуація. Я-концепція. Ці характеристики одночасно і показники ефективності психосоціального розвитку особи. В дослідженні взяло участь 45 осіб, із них по 15 осіб в кожній групі (Страта 1- Службовець, Страта 2 Робітник, Страта 3- Безробітний).

Результати та обговорення./Results and discussion Основним етапом в процесі визначення рівня особової адаптованості досліджуваної групи людей був переклад первинних оцінок в стандартизовану шкалу процентілей (Таблиця 1). З метою визначення розриву в рівнях адаптованості між представниками різних страт був проведений розрахунок коефіцієнтів співвідношень показників, потім на підставі отриманих даних, проведення психологічного аналізу рівнів адаптованості

Табл. 1

«Переклад первинних бальних оцінок учасників емпіричного дослідження в стандартну шкалу рівня особової адаптованості»

		1	2	3	4	5	6	7	8	9		
"Страта 1 Службовець "	%	7	9	7	-	-	20	7	-	-	-	10
	к-ть	4	6	1	-	-	3	1	-	-	-	15
«Страта 2 Робітник»	%	3	0	7	0	-	3	3	-	-	3	10
	к-ть	2	3	1	3	-	2	2	-	-	2	15
«Страта 3 Безробітний»	%	-	-	7	0	3	7	3	0	-	-	10
	к-ть	-	-	1	3	5	1	2	3	-	-	15
Всього	%	3	0	7	3	1	3	1	7	-	5	100
	к-ть	6	9	3	6	5	6	5	3	-	2	45
Показники адаптованості	рівня	59-69	51-58	46-50	40-45	33-39	26-32	21-25	14-20	4-13	≤3	

Аналіз дає можливість стверджувати , що в досліджуваній групі людей

адаптовано тільки 24 людини, але з них тільки 6 чоловік (13%) мають дуже високий рівень особової адаптованості і 9 чоловік (20%) - високий рівень. Для цих людей характерне позитивне відношення і повноцінне ухвалення себе і що оточують, максимально високий рівень досягнень і відчуття повної безпеки за рахунок високої упевненості в собі. Можна сказати, що ці люди знаходяться на шляху самоактуалізації своєї особи. Тут важливо відзначити, що ці люди представлені соціальними стратами, страти, що знаходяться вище страти «3» (10 чоловік страти «1» і 5 чоловік страти «2»).

Ще 9 чоловік (20%) досліджуваної групи демонструють середній і низький рівень адаптованості - середній представлений по одному представникові з кожної страти, низький - по 3 людини із страти «2» і «3». Для цих людей характерний також позитивне відношення до себе і що оточує, рівень досягнень зберігається достатньо високий, але відбувається зниження відчуття безпеки самооцінки, що може супроводжуватися підвищенням рівня особової тривожності.

Частина досліджуваної групи - 11 чоловік (24%) неадаптовано. Псевдоадаптованість демонструє нам 5 чоловік (11%), представлених стратой «3». Цей рівень неадаптованості ще називають напівусвідомленим, бо тільки ігнорування «сигналів» неблагополуччя в житті особи (конфліктність, тривожність і тому подібне) заважає їй підвищити свій рівень особової адаптованості. Очевидний (усвідомлений) рівень неадаптованості мають 6 чоловік (13%). Для людей, що мають дані рівні неадаптованості, характерне нейтральне відношення до себе і навколишнім людям, оскільки є образ, що не сформувався, Я, відсутність в житті чіткої мети, внутрішня слабкість безпринципна життєва позиція, духовні лінощі.

Частина досліджуваної групи, що залишилася, - 10 чоловік (23%) знаходяться в змозі дезадаптованості. Цей рівень характеризується упевненою дисгармонією між цілями і результатами, що служить джерелом психологічної напруги (стрес, психологічний зрив, шок, паніка і так далі), внутрішнього дискомфорту і нестабільності протікання психічних процесів (депресія,

фрустрація і тому подібне). Рівень дезадаптованості супроводжується невротичними відхиленнями, дисгармонійною акцентуацією і комплексами, які виникають в результаті реагування на «деструктивні» елементи середовища (люди, події).

Оскільки дезадаптованість це спадщина невідповідностей між Я-структурою і ментальним досвідом особи, то для цих людей властивий підвищений стан тривожності з гострою амбівалентністю афектів, напругою, неспокоєм. Для людей, що має ситуативну дезадаптованість - 5 чоловік (11%) характерні негативне відношення до себе і навколишнім людям, неповага, неприйняття себе, песимізм, незадоволеність своєю діяльністю, ілюзорне уявлення про себе, самовідчуження, вони випробовують постійну загрозу своїй самооцінці. Цей рівень дезадаптованості представлений тільки одним людиною соціально-успішної групи людей і по 2 людини із страт «2» і «3».

Для 3 людей (7%) досліджуваної групи, які мають стійку очевидну дезадаптованість і представлені тільки стратою «III», властиве цілком усвідомлене неприйняття себе, украй негативна самооцінка, конфліктність, агресивність, часті фрустрації, присутність духовних занепадів, непримиренна боротьба з оточенням.

Дві жінки (5%) страти «II», які мають суперкритичний рівень особової дезадаптованості, гостро потребують психологічної допомоги, оскільки тут можна вже стверджувати про наявність дистреса, який реалізується в дезадаптивної активності і травмує внутрішній світ особи.

Для детальнішого аналізу розподілу показників рівня адаптованості залежно від гендера нами були розраховані коефіцієнти співвідношення показників, як у чоловіків, так і у жінок.

Аналізуючи отримані коефіцієнти, ми встановили, що чоловіки досліджуваної групи тільки на 2% більше адаптовані, чим жінки, але і неадаптовані на 7 % більш ніж жінки. Особливо помітно прояв гендера і дезадаптованості - жінки дезадаптовані на 14,3% більше, ніж чоловіки.

Аналіз коефіцієнтів показників рівня особової адаптованості як

інтегральної характеристики різних сфер життя чоловіків і жінок досліджуваної групи дає нам можливість зробити вивід, що у чоловіків на 8,3% позитивніше відношення до роботи, чим у жінок. Швидше за все, це обумовлено тим, що, як правило, робота в житті чоловіка займає пріоритетнішу позицію, ніж у жінки, але саме в професійній діяльності у них відбувається процес самореалізації своєї особи. Окрім цього, стереотипічне відношення в суспільстві до чоловіка як до «здобувача» засобів існування для своєї сім'ї, накладає на них певний вантаж відповідальностей.

Табл. 2.

Коефіцієнти показників учасників емпіричного дослідження

Відношення Категорія	Стать	Страта I Службовець	Страта II Робітник	Страта III Безробітний
Рівень адаптованості	Ч	1,146	0,931	1,068
	Ж	1,593	0,711	1,133
	всього	1,324	0,822	1,089
"Робота"	Ч	1,4	0,666	0,933
	Ж	2,833	0,461	1,307
	всього	2	0,571	1,142
"Сім'я"	Ч	0,941	1,133	1,066
	Ж	0,933	0,833	0,777
	всього	0,937	0,941	0,882
"Середа"	Ч	1,571	1	1,571
	Ж	1,75	0,727	1,272
	всього	1,625	0,888	1,444
"Власне Я"	Ч	1	1	1
	Ж	2,25	0,666	1,5
	всього	1,333	0,857	1,142

Аналіз отриманих коефіцієнтів відношення чоловіків і жінок до сім'ї демонструє нам, що немає очевидної тенденції впливу гендерних особливостей на це відношення в досліджуваній групі. Вплив гендера очевидно при аналізі коефіцієнтів стосунків до навколишніх людей - чоловіки на 25% гірше сприймають навколишніх людей, чим жінки. Тут очевидно виявляється природна особливість чоловіків до агресивнішого сприйняття «чужаків» (не членів його «зграї»). А для жінки більш значуща думка тих, що оточують - саме

в спілкуванні з іншими вона отримує зворотний зв'язок (компліменти стосовно її зовнішності, вчинків і тому подібне), і це дозволяє їй формувати і коректувати образ своєї особи.

Позитивніше сприйняття власного образу при аналізі коефіцієнтів відношення до власного Я спостерігається у чоловіків (на 16,7%). Це можна пояснити тим, що, чоловіки менш критично відносяться до себе і своїм вчинкам, чим жінки.

Висновки. Французький психолог Лав'є виходячи з положення, що емоційні переживання роблять вплив на поведінку безробітного, стверджує, що людина, втрачаючи роботу, неминуче і закономірно проходить певні стадії емоційного переживання втрати роботи. Типологія переживання безробітних, запропонована автором, виглядає наступним чином:

Перша стадія - шок, емоційне потрясіння. Іноді людина переживає цю стадію, ще не звільнившись з підприємства, а тільки дізнавшись про майбутнє звільнення. У багатьох випадках це короткочасний стан супроводжується відчуттям полегшення: подія, яка давно очікувалася, нарешті відбулася, а отже, закінчилася обтяжлива невизначеність.

Друга стадія - стадія неприйняття дійсності. Безробітний відмовляється вірити в те, що з ним трапилося. Відмова прийняти травмуючу дійсність тим гостріше, чим неочікуваніше і маловірогідніше для людини була втрата роботи.

Третя стадія - гнів, обурення з приводу того, що відбулося. Відкрите обурення безробітний може адресувати кому завгодно: родичам, колишнім колегам, всім, хто його оточує або міг бути хоч би непрямим винуватцем того, що з ним відбулося.

Четверта стадія - депресія, пригніченість, туга, стан, близький до повного відчаю. Різко знижується волюва регуляція і пошукова активність. Це стадія «відходу в себе», коли безробітний примиряється з думкою про відсутність перспектив, даремність спроб змінити що-небудь в житті, власній непотрібності.

П'ята стадія - переоцінка цінностей. Тут, як правило, спостерігаються два

варіанти розвитку: переоцінка цінностей відбувається або не відбувається. Стадія переоцінки цінностей припускає перегляд безробітним відношення до себе і ситуації. Це стадія формування намірів діяти, прагнення будь-якими засобами намагатися змінити ситуацію, вирватися з неї. Якщо переоцінки цінностей не відбувається, то ситуація принципово не міняється. Зберігається відчуття безперспективності і власної непотрібності

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ ЛОКУСОМ КОНТРОЛЮ

Рудик Вікторія Сергіївна

магістрантка психолого-педагогічного факультету
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна

Вступ. Останніми роками «толерантність» стала як загальноживаним, міжнародним терміном, так і однією з найактуальніших тем сучасних гуманітарних наук, зокрема й психології. У контексті проблем, пов'язаних з міжособистісними та міжгруповими відносинами, толерантність розробляється у соціальній психології.

Спеціальність студентів педагогічних вузів передбачає провадження професійної діяльності у сфері «людина-людина», тобто в системі міжособистісних відносин. Однією зі значних компетенцій для майбутніх педагогів та психологів має бути толерантність міжособистісних відносин.

Аналіз психологічної літератури засвідчує наявність досліджень присвячених з'ясуванню: сутності терпимості й толерантності в онтології суспільної свідомості й самосвідомості (В. М. Золотухін, О. М. Кондаков, В. І. Красиков); місця толерантності у процесі набуття особистісної цілісності (О. Г. Асмолов, Є. Ф. Казаков, В. А. Тишков); характеру толерантності в суспільстві з ринковою економікою (Н. А. Баранова, Г. Л. Бардієр); специфіки міжетнічної толерантності (Н. М. Лебедева, В. М. Павленко, М. І. Пірен, Г. У. Солдатова, Т. Г. Стефаненко, Т. А. Устименко); рис комунікативної толерантності (В. В. Бойко).

Аналіз теоретичних даних, що стосуються локусу контролю, дозволяє зробити висновок, що дана характеристика є найважливішим показником готовності особистості прийняти або відмовитися від відповідальності за свою діяльність і за діяльність інших членів групи. На думку В. В. Століна, внутрішній локус контролю – максимальне зв'язування мотивації та власної